

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istovrstni, peti-vrstni
mail oglas po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pr. večjem g.
naročilu popust
Izide ob 1 zjutraj
razen ponedelka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni
račun: Ljubljana št. 10.850 in 10.349
za inozemstvo, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Fran Erjavec:

Uradniško vprašanje

II.

V večeršnjem članku sem skušal na splošno zavrniti zgrešena načela, s katerih gleda in na katera postavlja uradniško vprašanje g. dr. Gosar, danes naj mi bo pa dovoljeno dotakniti se pozitivnih vidikov, ki jih pri reševanju tega, za vse naše državno sožitje velevažnega vprašanja nikakor ne smemo prezreti.

Prvo, kar moram poudariti, je to, da po mojem mnenju uradniško vprašanje sploh še ni zrelo, da bi ga začeli reševati. Če imamo danes skrajno slabo državno upravo in če država več ne zmaguje ogromnih izdatkov za uradništvo, je krivo uradništvo šele v drugem redu, glavni vzrok — če abstrahiramo strupene vplive partizanstva — pa leži v anahronističnih zakonih, na katerih sloni ves sistem naše upravne organizacije. Vsako reševanje uradniškega vprašanja bi bilo zato brezuspešno, če poprej ne reformiramo prav temeljito vsega našega upravne sistema. Res je, da so razni politiki privedli v razne centralne urade mnogo sinekuristov, ki jih je pa sedanja vlada že precej iztrebila, toda nadaljnje redukcije bi pri sedanjem upravnem sistemu prav gotovo državno upravo še poslabšale, ker ta okorni sistem nujno zahteva prekomernega števila uradnikov. Mnogo uradov je, kjer je vzpričo sedanjega sistema še premalo uradnikov, ne pa preveč.

Ce hočemo tedaj zmanjšati sedanje preveliko število uradništva, tedaj se ga nikakor ne sme reducirati, temveč je treba popolnoma preurediti ves naš upravni sistem in s tem se bo kar mehanično tudi zmanjšalo število uradništva. Če izhajajo velesile z 7-9 ministrstvi, bi menda zadostovala tudi nam, kar bi že prav znatno vplivalo na državni proračun. Ob priliki ustavnih debat so vsi pametni ljudje mislili, da dobimo kakih 6 do 12 pokrajinskih upravnih edinic, dočim imamo danes 33 oblasti. Brez škode, da celo v veliko, veliko korist bo, če reduciramo vsaj 25 velikih županstev, pa bo prišlo v državni proračun nadaljnje znatno olajšanje. Reformirajte zakon o državnem računovodstvu, pa bo treba v računski stroki vsaj tretjino manj uradništva in še bo poslovalo ta resor državne uprave izdatno boljše in hitrejše, dočim je pri sedanji njegovi ureditvi uradništva morda še premalo, kajti drugače si človek ne more razlagati prisilovne počasnosti njegovega poslovanja. Iztrebite iz ostale uprave izrastke birokratizma, pa bo treba tudi v vseh ostalih upravnih panogah polovico manj pisarij, s tem tretjino manj uradništva, ki bo zmagovalo delo zato toliko hitreje. Večina nižjih upravnih edinic je danes dejansko le posredovalni organ med strankami in centralami, razširite njih kompetence, t. j. decentralizirajte upravo, pa bodo imela ministrstva za tri četrtine manj posla in jim bo treba za polovico manj uradništva, delo bo šlo pa gladko in hitro od rok. Skratka: zmanjšanje števila uradništva je izvedljivo zgolj pri poprejšnji temeljiti reformi vsega upravnega sistema, sicer pa ne. Dokaz tej trditvi so vse dosežane redukcije, kajti še po vsaki redukciji so se morala vsa uradniška mesta iznova zasedati, če se pa niso, je pa trpela uprava.

Drugi osnovni pogoj dobre uprave so dobri zakoni in uredbe. Dokler bodo ti taki, kakršni so povečini povojni, uprava ne bo funkcionirala, pa naj se reši uradniško vprašanje po X-ovi ali Y-onovi metodi, kajti napram neprimernemu zakonu je brez moči tudi najboljši uradnik. Naj se gleda, da bodo vsaj vsi zakoni meritorno in tehnično brezhibni, da bodo varovali potrebno pravno kontinuiteto, da ne bodo nasprotovali drug drugemu in da bodo odgovarjali živim in dejanskim potrebam in razmeram, pa bo lahko ustvariti tudi upravo, ki bo res služila v prid državi in narodu, ne pa obeh ovirala v naravnem razvoju, kakor jo sedaj dejansko ovira.

Sele ko bi bili ustvarjeni taki pogoji za reševanje uradniškega vprašanja, se bo mogoče lotiti tudi tega. Osnovna načela, na katerih je mogoče ustvariti dober uradniški korpus, sem navedel že včeraj, ta so: popolna depolitizacija uradništva, njegova absolutna pravna sigurnost, stalnost in dobre plače. Če bodo to temelji nove uradniške pragmatike, potem bo želelo priti v državno službo vse in država bo lahko izbirala najboljše izmed dobrih in jih dobro plačala, pri tem bodo pa izdatki za uradništvo in upokojenje vsaj za četrtino manjši, nego so danes, če ne še več.

Za dvig lesne industrije

Važni ukrepi železniškega ministrstva za olajšanje izvoza lesa ter žita

Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Lesna industrija je ena izmed največjih gospodarskih panog v Sloveniji. Zato je bila stalna skrb osredotočena na to, da se je dobilo iz lesne industrije čim več dohodkov. Posebno pozornost se je posvečalo našemu izvozu v Italijo. Navadno je šel naš les v Italijo v sirovi obliki. Sortiranje je bilo težavno, ker ni bilo skladišč, naši trgovci pa so vrhu tega plačevali krajevne tarife, ki so mnogo večji kot izvozni. To vprašanje je bilo stalno na dnevnem redu. Urgiralo se je vse leto.

Rešilo pa ga je danes prometno ministrstvo, ki je dovolilo tako zvano reekspedico na postaji Brezovica. Za reekspedico je podana možnost, da se prekine vožnja, da se les zbere in nato sortira in razdeli v posamezne razrede in tako sortiran odpošlje v Italijo.

Obenem bi prišel v poštev izvozni tarif. Razlika med izvoznim in krajevnim tarifom Slovenjgradec—Brezovica je približno 600 Din za vagon, Ribnica—Brezovica 350—400 Din itd. S tem se je dosegla velika ugodnost za lesno industrijo. Da se ni vzel Rakek, je vzrok, ker je premajhna postaja. Pričakovati je in

je v zvezi s trgovskim obratom naravno, da bodo vse količkej pomembne trgovske tvrdke napravile na Brezovici svoje skladišče. Splošen učinek bo ta, da bo naš les dosegel mnogo višjo ceno, ker se bo sortiranje našega lesa izvršilo doma, kar se je dosedaj vršilo na italijanskem ozemlju. Ta odlok se bo v kratkem objavil v »Službenih Novinah«.

Da bi se odprl izvoz moke in žita in se po možnosti ugodilo izvozniškim zahtevam, je prometno ministrstvo izdalo odlok, po katerem se za izvoz moke in žita v Avstrijo ali preko nje preko Jesenic in Maribora dovoli 25 % od normalnega tarifa. Namen je ta, da bi mogla naša trgovina z žitom in moko uspešneje konkurirati z inozemstvom.

Ker se približuje rok, ko se bo 5. marca zaključila ponudba za nabavo državnih železnic, se je v zadnjem času oglašilo veliko ponudnikov, zlasti angleških in francoskih. Prometno ministrstvo je sestavilo posebno komisijo, ki bo 5. marca končno veljavno odločila, katere ponudbe so za naše železnice najugodnejše in obenem najlojalnejše in najrealnejše.

Položaj še vedno v rokah Primo de Rivere

Paris, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Kljub temu, da se oficijelno naglašja, da je vladala med španskim kraljem in Primo de Rivero popolna solidarnost, se govori, da so se v odločilnem kronskem svetu pojavile zelo velike razlike v mišljenju med kraljem in diktatorjem. Primo de Riveri se je s tem, da je zagrozil, da demisijsko, posredilo doseči od kralja podpis vseh dekretov, čeprav so na dvoru mnogi priporočali popuščanje in milo postopanje. Diktator je imel namen, preurediti svoj kabinet, v katerem bi ostali samo njegovi zanesljivi pristaši. Tudi pri tem je zadel na odpor. Zdi se, da dogodki pri razpustitvi artiljerijskega častniškega zbora le niso bili ta-

ko nedolžni, kakor se opisujejo v cenzuriranih poročilih. V Segovia so infanterijski častniki, ki so hoteli prevzeti upravo artiljerijske akademije, zadeli na odpor kadetov in mlajših šolskih častnikov. Ko so bili nekateri infanterijski častniki ranjeni, so dali povelje, streljati na artiljerijske častnike. Nekateri vojniki pa so se temu uprli. Energičen nastop policije pa je vpostavljal zopet mir in red. Do sličnih dogodkov je prišlo v raznih drugih krajih. Zveza med Madridom in Ponte Vedrom je bila včeraj prekinjena, kar je menda tudi v zvezi z nemiri. Položaj pa je trdno v rokah Primo de Rivere.

Proračuni ministrstev gotovi

Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Razen trgovskega ministrstva so že vsa ministrstva predložila fin. ministrstvu svoje proračune. S tem so dela na proračunih posameznih ministrstev že gotova. Sedaj bo fin. ministrstvo pregledalo celoten proračun.

Glavni ravnatelj za računovodstvo Jovanović bo te proračune pregledal. V roku 10 dni se pričakuje, da bo fin. ministrstvo predložilo proračun ministrskemu predsedniku. V prvi polovici marca bi bil proračun že potrjen. Proračun bo veliko manjši. Proračunski dohodki so tako realizirani, da bo obsegal številke, ki so stvarno uresničljive. Novi zakonski načrt o državnem računovodstvu bo pospešil in poenostavil drž. proračun.

Uprava sv. sinoda pri predsedniku vlade

Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Danes je bila pri predsedn. vlade gen. Petru Živkoviću uprava sv. Sinoda na čelu s patrijarhom Dimitrijem in drugimi člani. Ta poset vrhovne uprave pravoslavne cerkve je bil v nadaljnji zvezi z večeršnjim obiskom pri ministru za vere ter v zvezi z zakoni, ki se tičejo srbske pravoslavne cerkve, dalje stališča, ki ga zavzema ta cerkev glede izenačenja koledarja, dalje materialnih potreb, ki jih stavlja pravoslavna cerkev na vlado.

Da je danes v važnih javnih službah lepa vrsta ljudi, ki so za svoje funkcije nespособni, vemo vsi, toda po golih gospodarsko-materialističnih načelih, ki jih zastopa g. dr. Gosar, se to stanje ne bo izboljšalo niti za las. Novi uradniški zakon mora biti tak, da bo ljudem, ki so s pozitivnim delom dokazali kvalifikacijo za kako mesto, omogočil na njem razviti vse svoje tvorne sile, ne pa da ga postavi naslednji režim kratkomalo pod kap, kakor se je to doslej dejansko godilo. Prav in v redu, da, celo neobhodno potrebno je, da ima novi uradniški zakon najstrožja določila za lene, nespособne in koruptne elemente, ki jih je treba čim prej

Likvidacija bivše skupščine

Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Komisija, ki upravlja narodno skupščino, bo jutri odprla skupščinsko blagajno ter pregledala in skontrirala račune. V bivšem finančnem odboru in odboru za prošnje in pritožbe je mnogo dokumentov zasebnih prosilcev in odločb teh odborov. Prošnje in pritožbe, ki so rešene pa se rešitve niso odposlale, bo odposlala komisija. Ne-rešene prošnje in pritožbe pa se prosilcem vrnejo. Skupščinski prostori se pripravljajo za naselitev uradov vojnega ministrstva.

Izenačenje obrtnih zakonov

Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Društvo diplomiranih tehnikov drž. sred. tehn. šole v Belgradu je poslalo trg. ministrstvu spomenico, v kateri toplo pozdravlja korak, da se čimprej izenači obrtna zakonodaja v državi.

Iz ministrove okolice smo danes avtentično zvedeli, da bo ministrstvo v prihodnjih dneh pozvalo k sebi referente za obrtni, bančni in zbornični zakon in jim bo naročilo in določilo rok, kdaj morajo biti ti zakoni gotovi.

Belgrajske vesti

Nov vojni ukaz je izšel. Z njim se izvršuje nekatere spremembe v vojski.

Ministrstvo za vere se v najkrajšem času preseli v veliko palačo v ulici Miloša Veličega, ki jo je pričelo graditi gozdarsko ministrstvo.

27. februarja se bodo sestali v Belgradu delegati bank iz vse države. Posvetovali se bodo o rentnem davku. 28. febr. pa jih bo sprejel minister za finance.

odstraniti iz javne uprave, toda pridnemu, sposobnemu in poštenemu mora dati absolutno pravno sigurnost in stalnost, ki je doslej ni imel. Ustvariti tak zakon ni prav nobena umetnost, samo izvajati bi ga bilo treba, ne pa trpeti, kakor doslej, da ostane dober del zakonskih določil zgolj na papirju. Potem bo uradnik neodvisen od milosti in nemilosti raznih političnih veličin in posvetil bo z veseljem svoji službi vse svoje tvorne sile.

To, po mojem mnenju, je ključ in pot do rešitve uradniškega vprašanja, ki je eno najvažnejših. Koristila bo tako rešitev neizmerno državi in narodu in dober kos naše notranjepolitične krize bo rešen.

Organizacija in delo vrh. zakonodajnega sveta

<Vreme> piše:

Pravosodnega ministra g. dr. Srskića sta obiskala predsednik vrhovnega zak. sveta g. Mihajlo Jovanović in g. dr. Ninko Perić, referent predsednika vlade v vrhov. zak. svetu. Na tem sestanku je bil dosežen v podrobnostih sporazum o delu vrhov. zak. sveta in o nekaterih tehničnih pripravah, ki jih je izvršiti. Sem spada v prvi vrsti vprašanje prostorov, v katerih bo zasedal vrh. zak. svet. Ti bodo v prejšnjih prostorih predsedstva vlade, v prvem nadstropju zunanega ministrstva. Za pohištvo se bo pobrigal pravosodni minister, ki bo tudi rešil vprašanje tehnične osobja.

To, kar je glavna odlika vrh. zak. sveta, je specialna kvalifikacija njegovih članov in enostavnost postopanja, po katerem se bodo razpravljali posamezni zakoni in uredbe. Vsak resorni minister bo namreč — ali osebno ali pa po svojem zastopniku — ob priliki predložitve svojega načrta svetu na seji sveta ta načrt razložil in ga branil pred ugovori ali pa te ugovore sprejel takoj v debati, ki se prične takoj po referatu. Če se sprejme načrt tako, kakor ga je predlagal resorni minister, potem je postopanje zelo enostavno. Referat z ugodnim mnenjem sveta se pošlje predsedniku vlade v svrhu uzakonitve. Če pa so nazoni v svetu deljeni, pride vsako mišljenje z navedenimi razlogi v zapisnik in bo potem obenem z referatom poslano predsedniku vlade, da izbere eno od predloženih mnenj.

Na pričetek dela vrh. zak. sveta čakajo že številni zakonski načrti in uredbe iz skoraj vseh resorov. Tako bosta iz pravosodnega ministrstva kot prva načrta predložena še ta mesec zakonska načrta o vrhovni državni upravi in o zlorabah v uradni dolžnosti (o korupciji). Oba zakonska načrta bosta v kratkem gotova.

Po uzakonitvi kazenskega zakona se v pravosodnem ministrstvu še intenzivneje dela na pripravljanju manjših, a ravno tako važnih zakonov.

Zakon o vrhovni državni upravi na vrsti

Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Danes opoldne se je v pravosodnem ministrstvu sestala komisija, ki ima nalog, da takoj začne z delom na zakonu o vrhovni državni upravi. Ta zakon mora biti čimprej gotov in vrhovni svet bi imel v najkrajšem času po njem pričeti poslovati. Ker stopa novi proračun v veljavo s 1. aprilom, in ker je preosnova vrhovne državne uprave in znižanje števila ministrstev v nujni zvezi s proračunom, se bo ta zakon brez dvoma v najkrajšem času izdelal in proglasil.

Iz prosvetnega ministrstva

Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Prosvetno ministrstvo je imenovalo novo komisijo za slovensko stenografijo v Ljubljani. Predsednik je Franc Novak, ravnatelj v p. člani so: Josip Marn, prof. na II. g., Jernej Pavlin, prof. v Št. Vidu. Namestnika: Ivan Dolencec, prof. na III. g. in Ivan Gruden, prof. na trg. šoli.

Upokojeni so tile učitelji(ce): Franc Šrebrnič na Viču, Antonija Bohaneč-Mikota, Ana Tomšič-Krašovec v Št. Vidu nad Ljubljano, Marija Meško v Mostah pri Ljubljani, Ferdo Rozenštajn v Št. Jurju ob Taboru, Josip Bernik na mešč. šoli v Celju, Ana Trstenjak-Lajb pri Sv. Miklavžu pri Ptujju, Marija Zidar-Klaunfelder v Lembergu, Ivanka Svoboda v Doronovi pri Ptujju, Josip Hajne v Sv. Križu pri Ljutomeru, Sabina Serajnik v Konjicah, Marija Levstik-Hegit v Zagorju, Marija Arh v Novem mestu, Marija Onič-Capuder v Senkovec Turnu pri Kamniku, Marije Slatnar-Vičič v Ljubljani, Metod Vudler v Rečici ob Savinji, Marija Bernik-Javoršek v Domžalah, Gabriela Vuk-Sadar na Vrhniki.

Premeščeni so: Neža Vunderer-Roškar na Cven pri Ljutomeru, Runa Jovčič k Sv. Miklavžu pri Mariboru, Ida Lah-Gros v Črešnjevcu pri Mariboru, Josipina Sušteršič k Sv. Kunigundi, Alojz Vrabčič na Jesenico, Marija Cizelj-Pražnikar v Mekinju, Katarina Rihar na mešč. šoli na Rakeku.

Minorescu v Varšavi

Z veliko slovesnostjo bo dne 23. t. m. sprejet v Varšavi romunski zunanji minister g. Mironescu. Poljska diplomacija je namreč zapazila, da nenavadno prisrčno poljsko-madžarsko prijateljstvo, ki se je pokazalo ob priliki bivanja madžarskega zunanjega ministra g. Walka v Varšavi, ni bilo v Bukarešti posebno dobro sprejeto. In da ta vtis zabrišejo in obenem poudarijo, da je ostalo romunsko-poljsko prijateljstvo enako čvrsto, je povabila poljska vlada v Varšavo g. Mironesca.

Za obisk g. Mironesca pa so bili mero-dajni seveda tudi drugi vzroki. Predvsem naj bi se zunanja ministra obeh držav dogovorila glede vzhodnega vprašanja. To je postalo zlasti potrebno po predlogu sovjetskega zunanjega komisarja Litvinova. Proti vsemu pričakovanju se je ta nakrat pojavil z oljko miru, ki je bila sicer ameriške provenience, Kelloggov pakt za vzhod, ki pa je pomenila popolno novost za politiko vzhoda. Po šestih tednih temeljitega proučavanja pa sta obe zavezniški vladi prišli do prepričanja, da je mogoče Litvinovov akt podpisati in Poljska ter Romunija sta dosegli uspeh, da si smeta z vso pravico čestitati. Ta uspeh bo seveda še povečal prisrčnost sprejema, ki ga bo doživel g. Mironescu v Varšavi.

Zelo prijateljsko ozračje bo torej sprejelo g. Mironesca v Varšavi in zato je verjetno, da bo njegovo bivanje na Poljskem tudi na drugih poljih zblížalo obe zaveznici. Predvsem na gospodarskem polju. Poljska se namreč zelo zanima za tranzitni promet proti orientu in na Balkan in poljska industrija bi rada dobavljala Romuniji premog, tekstilne izdelke in municijo. Končno bo Pilsudski baje skušal pridobiti Romunijo za novo pregrupacijo sil v srednji Evropi. ki bi obstajala iz zveze med Poljsko, Madžarsko, Romunijo, Bolgarsko in Italijo. Romunski liberalni listi pa poudarjajo, da bo Romunija brez-pogojno vztrajala ob strani male antante.

Čičerinova usoda

Ko je lanske jeseni narodni komisar za zunanje zadeve Čičerin nastopil bolezenski dopust v tujini, se ni mislilo, da bo trajal interregnum Litvinova tako dolgo. Malo verjetna pa je misel, da sovetji niso hoteli Čičerina z odpustom užaliti in da mu je bil dan bolezenski dopust v pričakovanju, da Čičerin sam poda demisijo. Čičerin je namreč sovjetski vladi neobhodno potreben. Kljub vsem zagotovilom, da nima nobenega vpliva na politiko, daje že samo govorica o njegovem povratku tujini povod, da govori o možnosti spremembe sovjetske zunanje politike. Moskva skuša na ta način ohraniti v Evropi in Ameriki interes za sebe in obenem nado, da bo vendar mogoče s sovjetsko Rusijo priti v redne kupčijske zveze. Na ta način izkoriščajo sovetji Čičerinovo osebo in s tem je tudi pojasnjeno, zakaj Litvinov vsaj na videz ne pričinja z novo in agresivno politiko.

Tedna varčevanja v Rusiji

Moskva, 16. februarja.

Včeraj se je v sovjetski Rusiji pričel teden varčevanja. Pri tej priliki je podal predsednik osrednjega izvršilnega odbora Kalinin na vse zvezne republike okrožnico, v kateri opominja, da mora biti do konca septembra zbranih najmanj 200 milijonov vlog. Brez oziroma na določbo, da so hranilne vloge le prostovoljne, nalaga Kalinin vsem finančnim organom kot dolžnost, da zberejo ta denar. Ker pa nimajo kmetje nobenega zaupanja do sovjetskih hranilnic, bodo morali pač delavec in uradniki sami spraviti skupaj to vsoto. Značilno je tudi, da utemeljuje Kalinin ta korak s finančno blokado, ki da so jo proglasili kapitalisti čez Rusijo.

Drobne vesti

Italijansko-madžarska nogometna tekma. Dne 10. marca bo v Budimpešti nogometna tekma med izbranimi italijanskimi in madžarskimi moštvi kot odgovor na lansko igro v Rimu. Sam ministrski predsednik Bethlen se bo udeležil sprejema in bo prisoten pri igri.

Revizija poljske ustave. V poljskem se-mu se je začela danes popoldne debata o predlogu pristahev Pilsudskega za spremembo ustave. Parlamentarni voditelj stranke Pilsudskega, polkovnik Slavec je predlog utemeljeval s tem, da notranja ureditev države žalibog še ne odgovarja poljskim vojaškim silam. Poudarjal je zlasti, da je treba okrepiti kompetenco in avtoriteto drž. poglavarja in omejiti dosedanje svobodo. Desničarska opozicija ostro odklanja vladne predloge.

Iznenajenje meničnega prava. Mednarodni inštitut za zenačenje privatnega prava v Rimu je izdelal sistem, s katerim naj bi se zblížali pravni nazori in metode na polju meničnega prava, ki so dosedaj ločili anglosaške države in evropski kontinent.

Nemiri v Indiji. (Tel. »Slov.«) Tudi v Bangaloru v južni Indiji se bojijo sličnih nemirov, kakor so bili v Bombayu, ker se širijo vesti, da Pantani kradejo otroke Hindov za žrtvovanje. Vse mesto je silno razburjeno. Vlada je odredila najstrožje varnostne odredbe.

Bolezen angleškega kralja. Zadnja dva solnčna dneva sta zelo dobro vplivala na zdravje angleškega kralja, in se ta sprejema že po sobi. Misel na potovanje po Sredozemskem morju se je opustila in bo kralj šel na svoj grad Sandringham.

Za pravice manjšin

Odločen nastop kanadskega delegata pri Društvu narodov

Zeneva, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Danes so bili objavljeni predlogi kanadskega delegata Sveta Društva narodov Danduranda za novo ureditev postopanja v manjšinskih vprašanjih na marčnem zasedanju Sveta DN. Po teh predlogih bi se: 1. imele vse manjšinske prošnje poslati najprej lastni vladi s prošnjo, da jo vrne generalnemu tajništvu DN v 30 dneh, če bi vlada ne smatrala za umestno, da bi direktno odgovorila prošilcem; 2. naj ne bi nič več poseben odbor treh članov Sveta prevzel prvo proučevanje pritožbe, temveč naj bi vseh 14 članov Sveta DN sestavilo poseben odbor, ki bi neodvisno od Sveta DN imel seje Dandurand je navajal, da so po postopku, ki bi bil sprejet leta 1926., prošnje enostavno obležale in da tajništvo niti ni obveščalo prošilcev o rešitvi prošni. Tak postopek ni zadovoljil manjšin in napravil vtis, da se manjšin ne poslušajo in da so postale žrtve nedelavnosti ali brezbrčnosti Sveta Društva narodov. Dandu-

rand je izjavil, da je Društvo narodov prevzelo nalogo, uveljaviti manjšinske pravice, in Brand je še meseca decembra 1928 izrecno izjavil, da so interesi in pravice manjšin svete in da jih ne bodo nikdar zanemarjali. Dandurand je posebno ostro kritiziral tudi to, da so iz manjšinskega odbora Sveta DN izključene ravno sosedne države onih držav, proti katerim se je vložila pritožba.

Ravno sosedne države, ki so sedaj izključene od manjšinskih vprašanj, so one, katerih prejšnji državljani trpijo največini manjšinske krivice in ki torej tudi najbolj vedo, kaj se godi onkraj meje. Ravno zato mora Društvo narodov odstraniti vsako možno vmešavanje ene države v notranje razmere sosedne države. Dandurand naglašja dalje dolžnosti manjšin, ki jim morajo biti ravno tako svete, kakor njihove pravice. Dandurand upa, da bo s svojim predlogom dosegel zblížanje med manjšinami in vlado.

Evropa izumira

Rim, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Urad, ki se po nalogu šefa vlade bavi s problemi naraščanja oziroma padanja prebivalstva v Italiji in v Evropi sploh, je zbral podatke za letošnje leto, ki dokazujejo, da velik del evropskih narodov, in sicer oni, ki imajo najstarejšo kulturo, nevdzdržema izumirajo. Izvzemši zelo majhno število departementov na severu, prebivalstvo Francije tako v mestih kakor na deželi rapidno pada. Pri tem se vpoštevata popolnoma dejstvo, da odhaja kmetstvo prebivalstvo v velika mesta. Kljub temu kaže skupna številka vsega francoskega prebivalstva padanje, ki od leta do leta v večjem procentu izumira. V nekaterih krajih Alp je prebivalstvo v teku sto let padlo za 43%. Prebivalstvo departementa Lot n. pr., ki je l. 1826. šteje 280.000 duš, jih ima danes samo 176.000 in je torej zgubil nad 100.000 duš v enem stoletju. Cele vasi v tem departementu stojijo prazne, hiše se rušijo, ne zato, ker bi se prebivalstvu slabo godilo, ampak zato, ker ni več nikogar, ki naj bi mu hiša dala streho. V 14 občinah tega departementa je prebivalstvo samo v zadnjih 15 letih padlo za 43%. V okraju Katus je občina S. Denis padla od 903 prebivalcev v l. 1890. na 314 in občina Cahors od 16.000 na 12.000 v 15 letih. Okraji Quercy, Agenat in Armagnac so pa skoraj popolnoma izumrli. Ta pojav je tem težjega pomena, ker je tudi umrljivost v Franciji na precej visoki stopnji. Dočim v Nemčiji od 10.000 prebivalcev umre 121, v Angliji 126 in v Avstriji 141, jih pride v Franciji 168.

Prihodnji konzistorij

Rim, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Kakor se zatrjuje vašemu dopisniku, bo papež sklical prihodnji tajni konzistorij na 18. marca, javni konzistorij pa na 21. marca. Oba se bosta torej vršila še pred izmenjavo ratifikacijskih listin o rimskih pogodbah in bo imel papež prilikko, že poprej obvestiti kardinale o konzistoriatu. Na tem konzistoriju bo papež najbrže imenoval štiri nove kardinale, 2 italijanska in 2 inozemska, tako da bo številčno razmerje med Italijani in inozemci v kolegiju ostalo zaenkrat nespremenjeno. Mussolini je na željo papeža razveljavil kazni konfinacije, ki so bile izrečene nad duhovniki iz nepolitičnih razlogov.

Trocki prosi za francoski vizum

Pariz, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Prošnja za dovoljenje bivanja v Franciji, ki jo je poslal Trockij s posredovanjem francoskega komunističnega Souvarina, nima mnogo upanja na uspeh. Lahko se smatra za gotovo, da Pojnparejeva vlada Trockemu ne bo dovolila, da bi se naselil v Franciji.

Za franc. vlado levice še ni prišel čas

Pariz, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Poslanska zbornica je včeraj sprejela k upravnim reformi v pravosodju celo vrsto dodatnih predlogov, ki pomenijo skoro popolni sprejem onega predloga levice, ki je bil v torek odklonjen z znamenito večino šestih glasov. Levičarski listi ugotavljajo z zmagošnjem, da pravosodni minister Barthou tokrat ni stavil vprašanja za-upnice. Listi nadaljujejo svoj boj proti vladi in izjavljajo, da za obnovevte kartelne vlade, kakor je bila l. 1924., še ni prišel čas.

Svečanosti ob 500letnici Device Orleanske

Pariz, 22. febr. (Tel. »Slov.«) V Bar le Ducu se pričnejo južni velike svečanosti 500 letnice onega dne, ko je devica Orleanska zapustila Veaucouleur in odšla v Orleans, da reši mesto Angležev. Svečanosti se bo udeležilo poleg oficelnih zastopnikov in deputacij iz Pariza in dežele tudi 10 mladih dekle, potomkinj bratov in sester device Orleanske. Svečanosti se bodo začele z banketom in z odkritjem spominske plošče v Veaucoulerju.

Beseda o časnikiarjih

V plenumu češkoslovaškega senata je govoril senator Pichl k noveli o soc. zavarovanju in pri tej priliki zlasti toplo govoril o nujni potrebi zavarovanja časnikiarjev. O časnikiarjih in njih delu je dejal med drugim tole:

»Brez časopisja bi ne bili tam, kjer smo danes in brez časopisja se ne bi mogla državna misel nikdar tako dobro usidirati, kakor se je. To delo plača novinar predvsem s svojim zdravjem, s svojimi živci, prezgodnje onemoglostjo za poklic, ki uničuje svoje pripadnike tako, kakor ne en drug poklic. Povprečna življenska doba časnikiarja je za 10 do 20 odstotkov krajša, ko pripadnikov drugih razredov, čisto navadno vesled tega, ker ta poklic ne pozna oddiha, temveč le naglico in priganjanje, da vsak dar, da iz sebe do skrajnosti naveto delovno množino. Naravno je, da treba za pripadnike tega stanu skrbeti malo drugače, ko za pripadnike drugih stanov. Ne zato, ker bi časnikiarji zahtevali za sebe kakšne privilegije, temveč zato, ker je treba uvaževati sredo, v kateri se gibljejo in delo, ki ga vrše. Časnikiarji so bili tudi od pamtveka edina skupina, za katero se je najmanj skrbelo.

So časnikiarji zelo maloštevilni stan. Razkropljeni so nadalje po vseh strankah, zato je tudi za nje tako malo brige. Teh 700 do 800 ljudi (v Jugoslaviji še manj, op. ur.) ne velja mnogo v času, ko odločuje številčnost. Toda demokracija ni samo zakon števila, je tudi zakon kvalitete in zato mora skrbeti za one, ki niso močni po številu, katerih pomen pa zaradi tega ni manjši...

Velik kos naših narodnih bojev, naše samostojnosti je zvezan z imeni starih časnikiarjev in zato ni prav, da so bili fiskalni interesi močnejši ko pa ozir na delo, ki ga je izvedla naša žurnalistika...

Brez dobre žurnalistike ni mogoča demokracija, brez soglasja in sodelovanja politike in žurnalistike ni mogoč parlamentarizem, ustavno življenje, kontrola, ni mogoče nič od tega, kar je pogoj državne življenja. Zavarovanje novinarjev ima večji pomen za javnost, ko za novinarje same, ker je javnost zainteresirana na tem, da je časnikiarstvo na visoki stopnji in da se more čisto posvetiti svojemu poslu...

Ne spominjamo se, da bi tudi v bivši skvoščini kdaj le od daleč slišali podobne besede

Poštne pošiljke se zopet sprejemajo

Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Poštno ministrstvo je izdalo poštam naredbo, da od 23. februarja zopet sprejemajo poštno pošiljke in pakete.

Ponudba upravn. odbora Slavenske banke

Zagreb, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Kakor smo zvedeli, je snoči upravni odbor Slavenske banke predložil upniškemu odboru predlog, da se vse terjatve prve skupine izplačajo v polni višini, terjatve druge skupine pa z 20 odst. Upniški odbor je ta predlog nocoj obravnaval. V trenutku, ko to poročamo, še ni znano, kaj je sklenil.

Milojevičeva nastopna audienca

Dunaj, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Novoimenovani jugoslovanski poslanik Milan Milojevič je danes popoldne predložil zveznemu predsedniku Miklasu svoja poverljiva pisma.

Zagrebske vesti

Zagreb, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Pristaši bivše Radičeve stranke so se odpovedali svojim mestom v novo imenovanem zagrebškem občinskem svetu.

Zagreb, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Zagrebške šole so od 1. febr. radi pomanjkanja kuriva zaprte. Ker je prosvetno ministrstvo odobrilo 100 Din za kurivo, se bodo vse zagrebške šole najbrž v ponedeljek otvorile.

Temperatura v Zagrebu je snoči nenadoma padla. Ob 11 zvečer je bilo — 11, davi — 19, na Savi celo — 27. Opoldne se je temperatura dvignila na — 4 oziroma na solncu na + 1. Popoldne ob 3 je padla na — 7, ob 8 zvečer pa na — 11.

Koliko je bilo plačanih davkov leta 1928

Po podatkih generalnega ravnateljstva davkov je bilo plačano lansko leto davkov in dodatkov 1774 milijonov, in to:

	milijonov Din
v Srbiji	506
v Vojvodini	453
v Hrvatski in Slavoniji	342
v Sloveniji	205
v Bosni in Hercegovini	202
v Dalmaciji	58

Po proračunu bi moralo biti plačanih davkov 1678 in je bil torej donos davkov okoli 96 milijonov večji.

Te številke dokazujejo, da je bila čisto pravilna naša trditev pred meseci, da bo Slovenija v letu 1928. plačala le okoli 200 milijonov davka, torej znatno manj ko prej.

Zlasti se vidi pri neposrednih davkih, kako je plačala Slovenija manj. Po proračunu bi morala plačati Slovenija 93.2 milijonov, dejansko pa je plačala le 62 milijonov, to je okoli 15 milijonov manj ko v letu 1927.

Obupna lakota na Kitajskem

London, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Kakor javlja poročilo mednarodnega odbora za ublažitev lakote na Kitajskem, je prebivalstvo provinc Sansi popolnoma obupano. Več sto rodbin je izvršilo samoumor. Za eno samo kosilo se lahko kupi obširno posestvo. Zaklana je že vsa živina. Nobenega zita ni več. In ker se ni sejala ozimina, tudi ni pričakovati spomladni žetve. Prebivalci meljejo posušeno travo in kuhajo iz nje sok.

Aktiona angleška trgovinska bilanca

London, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Po navedbah trgovinskega ministra Cunliffe-Listerja je angleška plačilna bilanca za l. 1928 izredno ugodna. Trgovinska bilanca je sicer v čistem blagovnem prometu pasivna za 359,5 milijonov funtov, toda ker nevidni eksport in inozemske investicije znašajo 608 milijonov funtov, izhaja iz tega zelo znaten aktiv.

Dvig temperature

Berlin, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Prvič po več tednih se je temperatura zopet približala ničli. Včeraj popoldne je bilo v Berlinu — 3, v Gdanskem še — 6 in Königsbergu — 8. Na obali Severnega morja je znašala včeraj temperatura — 14, danes pa se je dvignila nad ničlo. V Aachenu znaša temperatura — 2. V južni Nemčiji pa je še zelo mrzlo. V Münchnu je znašala temperatura — 24, ker se je ozemlje visokega pritiska obrnilo proti jugu in jugovzhodu proti Avstriji.

Iz Primorskega

Goriški fašistovski direktorij je imel dne 20. t. m. sejo. Imenovali, oziroma potrdili so se razni voditelji in zaupniki fašja po deželi. Sneg in burja sta hudo razsajala po vsem Krasu, v severni Istri ter v reški pokrajini. Hrelpele in Materije so naravnost odrezane od sveta. Iz mnogih vasi že en mesec ljudje niso prišli vun. Temperatura je bila — 22. Zdaj se promet počasi vpostavlja.

Dunajska vremenska napoved. Po hudem jutranjem mrazu, posebno na vzhodu Avstrije, bo morda že jutri nastopilo od zahoda splošno toplo vreme, ki bo v nekaterih krajih že nad ničlo. Nastala bo nevarnost plazov. Začelo se bo oblačiti.